

være Skole, men tillige overtage Hjemmets Opgave. Eleverne lever sammen fra Morgen til Aften, deler stort og smaat paa hel anden Maade end i en Dagskole. Men selv her maa Spørgsmaalet om Fællesopdragelsen besvares bejaende, til Trods for de Vanskeligheder, som ingen vil fornægte.

Skolens, Opdragelsens Maal kan aldrig være at frembringe et bestemt Ideal af Mandighed eller et bestemt Ideal af Kvindelighed, men Maalet er at danne baade Mænd og Kvinder til fuldt ud at udfylde deres Plads i Livet, til at frembringe et saa menneskeligt stort Resultat, som vel muligt. En Drengeskole, være den nok saa god, kan ikke undgaa at være ensidig, naar der er Tale om menneskelig Udvikling, og det Samme maa selvfølgelig siges om en Pigeskole. Det kan ikke være anderledes. Den ene Halvdel af Menneskeheden med dens ejendommelige Synspunkter og Betragtningssmaade er jo ikke repræsenteret. Alle Vidnesbyrd stemmer derfor ogsaa overens i det Punkt. Baade for Dagskolens og Kostskolens Vedkommende bliver en mere alsidig og fordomsfri Betragtningssmaade og Drøftelse fremherskende, naar begge Køn samarbejder, end naar kun det ene er repræsenteret.

Og det vanskeligste Problem af alt, den for tidlige, usunde Udvikling af Kønndriften, den stærkeste Drift, Mennesket kender? Mon den ikke ogsaa forebygges bedst ved et sundt, kammeratligt Forhold under hele Opdragelsen imellem Dreng og Pige, fremfor ved Opretholdelsen af den kunstige Adskillelse i Skoletiden og Udviklingsperioden, som endnu bliver forsvaret af mange, som den mest rigtige Vej for at undgaa eller i hvert Fald formindske de Farer, som alle ved lurer paa baade Mand og Kvinde, men som i Virkeligheden bevirker, at den unge Mand og Kvinde, naar deres Modenhedsalder nærmer sig, staar overfor hinanden blottet for enhver fælles Tankegang eller Kendskab til hinanden, hver med et kunstigt idealt Fantasibillede af de Dyder, de har lært at forbinde med Tanken om det andet Køn, men uden nogen som helst dybere Forstaaelse af hinandens Mangler og Fortrin.

Fællesskolen besvarer det Spørgsmaal absolut bejaende, selv om Materialet, hvorpaa de gjorde Erfaringer støtter sig, som allerede fremhævet endnu ikke er overvættets stort. Ogsaa fra England har jeg faaet den mest opmuntrende Bekræftelse af denne Anskuelse, saavel for Dagskolens som for Kostskolens Vedkommende.

Drenges og Pigers Samvær har ikke voldt os nogen Besvær, særlig ikke af den Slags, man man mest frygtede for, skriver En.

En anden mener, „at alle vore Vanskeligheder opstaar som Følge af den tidligere Adskillelse og den ufornuftige Behandling, som følger med dette System“.

Bestyrerinden af den Skole, hvor jeg selv har været Elev, skrev til mig: „Jeg har ikke kendt nogen moralsk Vanskelighed under Samarbejdet mellem de to Køn, men tror tvertimod, at meget godt kan blive opnaaet. Dreng og Piger har sund Interesse til fælles baade i Arbejdet og Legen, og der er intet, som fremmer en usund eller for tidlig Udvikling af Kønndriften“.

Jeg er bleven opfordret til at berette lidt om mine egne Indtryk af den Skole. Det er mig saa meget desto kærere, da jeg nu som modent Menneske er mig bevidst, at de har haft den betydningsfuldeste Indflydelse

paa hele min Udvikling, og jeg endvidere tror, at den i enkelte Retninger kommer Idealet saa nær, som det foreløbig er muligt. (Sluttes)

Bøger.

Nina Hagelberg. Dramaturgiske Essays. (Det nordiske Forlag).

—o—

Denne Bog synes nærmest bestemt til Lærebog for Dyrkere af Skuespillerkunsten. Hvorvidt den i saa Henseende gør Fyldest, kan en udenforstaaende ikke bedømme, men vil i al Almindelighed glæde sig over det meget læseværdige, den indeholder, og de Vink, den giver til Forstaaelse af de kendte dramatiske Skikkelser, som den omhandler. Særlig gælder dette om det „første Afsnit“: „Et Par af Holbergs Leonoraer“ og om det sidste: „Ibsen Studier“. Helt oplivende virker Forf.s saa ganske ukunstlede Syn paa de Ibsenske Skikkelser. Hun har endog det Mod at sige, at Rottejomfruen i „Lille Eyolf“ staar for hende „som et ganske almindeligt Menneske, paa hvem den dragende Magt har øvet sit mest betagende, sit mest fortærende Herredømme“. Dette er ligefrem Kolumbus-Ægget om ilden.

Bogen er tilegnet: „Leonoras uforlignelige Fremstillere, vor fineste og sjælfuldeste sceniske Kunstnerinde, Fru Betty Hennings“.

Margrethe Fibiger.

Jan Maclaren: Under den vilde Rosenbusk. Autoriseret Oversættelse af Sofie Bruun.

Hvor er det dog forfriskende at komme op i denne skotske Højfjeldsluft, efter at saa mange af vare moderne Forfattere har spærret os inde i kvalme Stuer, i Landevejskroer eller i parfumemættede Saloner.

Mange vil maaske blinke med Øjnene, blændede af dette rene og derfor uvante Lys.

Hver Skikkelse træder frem saa fast formet og saa skarpt skaaret, at man aldrig senere kan faa dem drevet ud af sin Erindring.

Ikke fordi de høre til Undtagelserne, men netop fordi de er jevne, tarvelige Hverdagsmennesker, der slide for Brødet i Drunetochty's lille, afsidesliggende Landsby.

Det er ikke de sammensatte Naturers udviklede Sjæleliv, som her redes ud for Læserens Øjne. Det er de enkelte, store, almenmenneskelige Følelser, der rager højt op over Døgnets Travlhed, og som gør disse Højskotter i Drunetochty til noget andet og mere end blot duknakkede Arbejdsstræle.

Fru Sofie Bruun i Levring har indlagt sig stor Fortjeneste ved at bringe os den udmærkede, skotske Forfatters Bog i en fortrinlig Oversættelse, og hun har tilvisse Ret, naar hun mener, at der er Slægtskab mellem disse skotske Bønder og vor egen, sundttenkende og sundtfølede Landbostand.

Laura Kieler.

Gode Ord fra Rigsdagen.

—o—

Borghjerg efterlyste forleden Dag i Rigsdagen et Lovforslag, sigtende til at paalægge det offentlige i højere Grad end hidtil at drage Omsorg for vanrøgtede og andre uheldige Børns Opdragelse og Pleje. Han gjorde opmærksom paa, at der for flere Aar siden (først i 90'erne) var nedsat en Kommission, — at Kommissionen var kommen til det Resultat, at der i høj Grad tiltrængtes en Forbedring af de bestaaende Forhold, der lader Omsorgen for de forsømte Børns Opdragelse hvile saa godt som udelukkende paa det private Initiativ. Man vil erindre at „Danske Kvindesamfund“ i Foraaret lod afholde et Møde om dette Spørgsmaal og ligeledes efterlyste Lovforslag, der paa dette Omraade vilde bringe os paa Højde med f. Eks. Norge, England o. s. v., samt at „Dansk Kvinderaad“ har indsendt et Andragende til Justitsministeren isamme Anledning.

Poul Christensen og andre af Venstres Talere har i de mest bestemte og mest indtrængende Ord raadet til Maadehold i de militære Forlangender,

til Indskrænkning i de militære Udgifter i rigtig Forstaaelse af, at vort lille Land ingen militær Mission har, men at vi derimod maa søge vort Værn ved at udvikle vore borgerlige Erhverv til den højeste Grad af Fuldkommenhed.

Kultusministeren har forelagt et Lovforslag om en Reform af det højere Skolevæsen, et Forslag, der hviler paa saa sunde pædagogiske Anskuelser, at dets Gennemførelse sikkert vil blive til Gavn for vor Ungdom, det er vor Fremtid. Særlig bør her fremhæves, at Forslaget giver Adgang for Piger til Statens højere Skoler og for Lærerinder og Overlærerinder sammesteds.

Retsreformen er forelagt og vi — Kvinderne ikke mindst — vente paa en Valgretsreform, der vil give os den lige Valgret og Valgbarhed med Mænd.

Louise Nørlund.

Efter at ovenstaaende Artikel var gaaet i Trykken, har Folketingsmanden for Odense Amts 7. Valgkreds, Mads Larsen, i varme og indtrængende Ord omtalt Kvindeforeningernes Andragende og blandt andet medgivet det disse Ord: „I et demokratisk styret Land maa det efter min Mening være en af Hovedopgaverne, at der saavel i social som i økonomisk og retslig Henseende arbejdes henimod at stille alle Landets Indbyggere under lige Vilkaar, og det forekommer mig derfor, at Tidspunktet nu maa være kommet, hvor man maa begynde at gøre den Uret god, som man hidtil har øvet ved at holde Kvinder borte fra Deltagelse i vort offentlige Liv.“

L. N.

† Holga Reinhard.

27. Septbr. 1853—18. Oktbr. 1902.

—o—

En sandhedskærlig, fin Natur,
en ydmig, trofast lille Kvinde,
en dyb og dygtig Kunstnerinde,
Som ej til Mængden gjorde Kur.
Saa kækt hun kæmpede, fri i Sind,
Til uden Kamp hun slumrede ind.

Men naar den nye Jord fremstaar,
omsluttet af en evig Himmel,
da i de frelste store Vrimmel
Til ny og evig Kraft hun naar;
kvad her er saaet i Kærlighed,
vil blomstre der i Herlighed.

Malerinden Holga Reinhard fødtes den 27. September 1852 i Præstø, hvor hendes Fader var Distriktslæge. Hun voksede op i et kærligt og gæstfrit Hjem sammen med en Søster, der dog allerede døde, da hun var otteogtyve Aar gammel. Holga Reinhard blev Elev af Landskabsmaler Kynh; men skønt hun malede stemningsfulde Landskabsbilleder, havde hun dog mest Interesse for Menneskestudier og vidste altid at finde det, der var gemt under Formen, uden dog paa nogen Maade at behandle denne skødesløst. I 1888 mistede hun sin Fader og flyttede saa med sin Moder til København, hvor de førte et inderlig lykkeligt Samliv med Interesse for hvad der foregik i den store Verden og Glæde over alt godt og skønt. Efter at være kommet hertil besøgte hun Kvindeakademiet en Vinter, men blev afbrudt deri af Sygdom og studerede saa videre paa egen Haand med Stipendie af Akademiet.

Holga Reinhard udstillede første Gang paa Foraarsudstillingen 1883; blandt de Billeder, hun har udstillet der, vakte et Dameportræt 1897 og „En lille Patient“ 1900 mest Opmærksomhed. For Tiden er der flere af hendes Malerier udstillede hos Kunsthandler Withs Efterfølger, deriblandt en ganske udmærket malet Bondestue, hvor en Kone sidder og maler Kaffebejler.

Hendes Venner og Kammerater vil savne hende, hun var et Menneske af Sandhed, der hverken over- eller undervurderede sig selv eller sine Kunstfæller, vel vidende at en ægte Sten ikke behøver sort Folio.

Amalie Müller.

Børnene.

Emma Kraft. Moder og Barn.

En Vejledning til at samtale med Børn om vanskelige Emner. 51 Sider.

—o—

Vor Tid er en Erkendelsens Tid, svarende til den Periode, vi havde for godt og vel hundrede Aar siden, hvor alt ligesom nu skulde bygges paa „Naturen“. Den bragte Menneskeheden et godt Stykke fremad i Viden, men i sin Ensidighed tog den for lidet Hensyn til Hjerte- og Sjælelivet, og da dette dog ikke i Længden lader sig sætte til Dørs, blev Følgen, at Romantiken brød frem og, straalende som den var i sin ungdommelige Kraft, ret ensidigt bemægtigede sig Sindene for et længere Tidsrum. Naturligvis udeblev da Reaktionen ikke — Erkendelsen har allerede i lang Tid haft Overtaget, men atter saa ensidigt, at man er begyndt at gøre Oprør og, belært af tidligere Tiders Erfaring, for Alvor og i Praksis lader til at ville gennemføre den gamle Teori, der holder paa Ligevægten mellem de tre Faktorer i Menneskelivet: Aand, Sjæl og Hjerte.

Disse Tanker meldte sig uvilkaarligt ved Læsningen af nærværende lille Bog. For godt og vel hundrede Aar siden var detsamme Spørgsmaal fremme, der nu saa stærkt beskæftiger alvorlige Opdrageres Sind: Hvordan skal vi værne de unge? Hvordan skal vi lede dem ind i et rent og kysk Liv? Dengang som nu var man paa det rene med, at Uvidenheden ikke fremelsker Uskyld; men man tog for plumpt paa Tingene og skrev, som det siges i H. Triers Forord, ligefrem „Lærebøger, derom som i deres Hensigt var moralske, men ved deres Plumhed kom til at virke i modsat Retning. Reaktionen udeblev da heller ikke her: Aabenhjertigheden slog om i sin Modsætning, den planmæssige Fortielse eller absolute Tilsløring. Mèn da Børns Videbegærlighed og Ungdommens Tanker dog ikke lader sig kue, har Forældrenes Afvisen kun ført dertil, at den ønskede Oplysning om Menneskets Tilblivelse er bleven søgt et Trin lavere nede, hos umodne Tjenestefolk og Kammerater, hvad der umuligt har kunnet føre til noget godt.

Emma Krafts lille Bog er et af de mange Led i Nutidens Bestræbelser for at bringe Børnenes naturlige Vogtere, Forældrene selv, til at se det som deres uafviselige Pligt at være iagttagende over for deres Børn og opmærksomme paa de allerførste Ytringer af Videbegærlighed paa det ovenomtalte Punkt, saa at de i Stedet for at afvise, hvad blot fremkalder Forestillingen om noget „uartigt“, — ved given Lejlighed taler ganske stille med Børnene herom som noget naturligt, som noget der ikke kan andet end forøge Kærligheden mellem Forældre og Børn.

Og hvor meget lettere end i tidligere Tider er ikke denné Skole nu, da Naturkundskab gennem Skoleundervisningen er bleven tilgængelig for baade store og smaa, da man gennem Kendskabet til Liv og Udvikling hos Blomst og Frugt har det fineste Billede man kan ønske sig paa det tilsvarende Forhold i Menneskelivet.

Bogen anbefales til de mange, der endnu staar vaklende m. H. t. Fortielse eller Samtale; den tager fint og forstaaende paa Tingene og vil være dem en god Hjælper.

H. P. Hansen. Guds Rige og Børnene. Tanker om Religionsundervisning i Hjemmet.

Ogsaa denne lille Bog fortjener i høj Grad Forældres Opmærksomhed. Ses der i den første kønt og forstaaende paa Forholdet mellem Forældre og Børn paa et rent menneskeligt Omraade, saa har vi her en ikke mindre varm Forstaaelse af Børns Videbegærlighed og Modtagelighed, hvor det gælder Forholdet mellem dem selv og den himmelske Fader. Ogsaa i denne Bog paakaldes Forældrenes Omsorg og Agtpaagivenhed: ogsaa her peges der paa en Pligt, som naar den tages op paa rette Maade kun kan fremme Kærligheden mellem dem, der naturligt hører sammen, og bringe Velsignelse for begge Parter.

H. Thaarup.